

Leto III.

Izhaja vsakega 1. in
15. v mesecu. Letna
naročnina 25 Din, za
inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 1.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. januarja 1938

Za novo srečo — k veri naših mater

Novo leto! Da bi bilo srečno! Da bi bili srečni mi!

Ne, človek ni srečen, če je vsa njegova sreča le posest in uživanje tvarnih in častnih dobrin. Premnogi, ki mu ni ničesar manjkalo, kar ljudje na splošno označujejo za pogoje zadovoljnega življenja, so se pri vsem bogastvu, s katerim jih je obsipala »sreča«, čutili skrajno nesrečne in nezadovoljne. Življenje jim je bilo neznosno. In to so bili čisto ljudje, ki jih še danes moderni svet šteje med največje duhove človeštva. Kdo bi naštel vsa imena od Tolstoja do Mallocka.

Ne, zemlja je kakor otrovana, in kdor hoče piti srečo samo iz njene ilovnate čaše, se mu še v rokah razleže in razmaže.

Zato ni mogoče dovolj pomilovati tistih inteligentov, ki so sami rojeni od verne katoliške matere, ki je v vsem svetnem prizadevanju tako rekoč z obema nogama stala v duhovnem kraljestvu božjem, odkoder je zajemala moči in tolažbe zase in zanje, sedaj pa sami derejo samo za vabami tega sveta in še druge vanje pehajo.

Kakor berači duhovno obubožani stoje pri vsej svoji izobrazbi vsi skupaj nasproti dovršenemu duhovnemu bogastvu ene same slovenske boguvdane katoliške matere. Brezprimerno plitvi pa so potem še toliko zaslepljeni, da se smatrajo za poklicane, voditi druge.

Kam jih vodijo? Nujno v plitvost in v siromaštvo svojih duhovnih obzorij, k izkopanim cisternam osmradelih voda boguodtujenega življenja, zakaj njih vera, če jo imajo, je kakor s koreninami izrvana iz pravega verskega občestvenega doživljanja in presajena na gluha tla nerodovitnega suhega razumskega samopresojanja in — samodopadenja. Ne živijo v Bogu in iz Boga, ampak nekako mimo njega.

Nekako taka slika se nam nudi na Jesenicah.

Nekateri zracionalizirani in zindividualizirani inteligenti ob istočasnem neiskrenem poudarjanju občestvenosti vabijo in hočejo voditi množico delavnih ljudi k nekim namišljenim ciljem zadovoljstva in blagostanja. Večne vezi občestvenega življenja in sreče v njem pa preracunjeno nestrpno odpravljajo, ker bi jih te vezi preveč vezale na pošteno življenje in na nesebično delo. Zato vsa tostranska sreča, tostranski cilji, tostranske vrednote. Zato vedno in neprestano licitiranje za zgolj čutne instinkte, beganje množic z lažnimi gesli, zato neprestano iskanje za nečem, da množica ljudi ne bi dobila časa, da se posamezniki iz nje zazro v čiste globine svoje duše.

Imamo v resnici vtis, da so ljudje vsega tega naveličani, da se jim hoče preko vseh teh ničevih prevar in beganj miru. Spokojeni v svojih srcih hočejo nazaj k vrelcem čistega duhovnega življenja, hočejo, če prav presodimo, nazaj k — Bogu. Posameznik ga išče, čeprav včasih podzavestno, iščejo ga družine, iščejo ga tudi množice. Kadar pa se božje oglasi v človeku, prstene zemske okove zdrobi v prah, ker človek nikoli zastoj ne išče Boga in božjega.

To je veselo znamenje časa in opomin tava-joči inteligenci, naj se vrne k čisti nepotvorjeni veri naših mater, da bo sama od svetnih želja neotrovana čistega srca v vsem dejanju in nehanju našla in gledala Boga, da bo nehala grešno begati množice in bo z narodom eno v njegovih zdravih osnovah.

Bodimo vsi skupaj kakor otroci, da bomo iz vere deležni sreče nebeškega kraljestva. Tudi v borbi za življenje tega sveta pijmo srečo iz božjih posod, ne pa iz prstene zemske čaše. Storimo tako in srečno bo naše novo leto in srečno naše novo življenje.

Za preosnovno zdravniške službe

V časopisju smo brali vesti, da socialno ministrstvo misli na preosnovno zdravstvene organizacije. Ne vemo, kolikšna bo in v koliko bo odgovarjala stvarnim potrebam življenja, vemo pa, da je taka preosnova resnično potrebna.

V teh kratkih vrsticah se nočemo dotikati knjičnega vprašanja naših bolnic, ampak bi samo na kratko naznačili, kako neprimerno je po naši domovini razdeljeno zdravniško osebje.

So kraji, ki so po ure in ure oddaljeni od zdravnikar. Bolnik v takem kraju je po navadi ubog, reven. Zdravnik in zdravila že, če bi bilo oboje v bližini in pri roki, bi bila za njega luksuz, ki si ga more privoščiti le s skrajnim izčrpanjem svojih gmotnih sredstev. Tako pa k zdravniku ure in ure daleč čisto ni mogoče, bolniku zdravnikar od tako daleč klicati čisto finančno izključeno. Pri tem pa je treba vedeti, da je včasih nujna hitra pomoč bolniku brez-pogojno potrebna, da mu reši življenje.

So pa zopet večji kraji in mesta, kjer je

zdravnikov v obilici in na izbiro. V ta središča morajo potem prihajati bolniki iz širokega podeželja, če hočejo do zdravnikar.

S stališča splošnega narodnega zdravja je tak način porazdelitve zdravnikov skrajno nepravilen, prav tako, kakor če bi bila dušno pastirska duhovščina samo po večjih centrih. Moralo bi se zato skrbeti, da bi se zdravniška mesta določila in oddajala po določenem redu, ki bi tako napačno organizacijo zdravniške službe onemogočil ter povzročil, da bi imela sčasoma v svojem okolišu zdravnikar. Seveda bi morala biti zdravniku v siromašnejših krajih zagotovljena primerna življenjska eksistenca.

To je v tej stvari par misli, kojih izvedba narodu ne bi bila v kvar, dasi bi seveda zaradi splošnih narodnih koristi zdravniškemu stanu nujno prinesle skrcenje proste naselitve in začrtkov prakse. Toda, ker je splošna korist zmeraj važnejša od individualne, zasebne, se mora slednja pač umakniti splošni.

*Srečno, veselo in
blagoslovljeno Novo
leto želita naročni-
kom in čitateljem*

Uprava in uredništvo

Z Jesenic

Vincencijska konferen-
ca se zahvaljuje vsem
darovalcem živil za bo-
žično obdaritev naših si-
romakov. Istočasno pro-
si članstvo, ki se je svoj
čas obvezalo k rednim
mesečnim prispevkom,
da svojo obvezo izpolni
in prispevke plača gđc.
Tončki Peternel v Kre-
kovem domu.

Kipi za nove jaslice
v naši cerkvi so stali
okrog tisoč dinarjev. Na
naše povabilo v zadnji
številki je prispevalo
zanje učiteljstvo naše
ljudske šole par sto di-
narijev. Naj bi našlo po-
snemalcev, dobrotnikov
pa Bog plačaj. Vse le-
seno ogródje in umet-
niško dovršen hlevček
za te jaslice pa je izvr-
šil naš domačin g. Viš-
nar Drago, lastnik pod-
jetja žganega slikar-
stva. Zares posrečeno.
Poleg tega pa, kar je
vsekakor omembe vred-
no, popolnoma brezplačno.
Upamo, da bo Božje
Dete njemu in njegovi
družini delilo bogato
plačilo.

Krekovo prosv. dru-
štvo je imelo svoj redni
občni zbor. Kljub sla-
bemu vremenu je član-
stvo občni zbor polno-
številno posetilo. Vidno
pa je bilo to pot, kako
so prevladali številčno
moški člani, zlasti naša
mladina, včlanjena v
fantovski zvezi. Zboro-
vanje se je vršilo v
najlepšem redu in je
organizacija dajala iz-
pričevalo polne zrelosti.
Nad vse razveseljiva so
bila poročila posameznih
društvenih odsekov, ki
so izpričevala smotrno
organizacijsko idejno
močno usmerjeno delo
vseh edinic. Opazovalec
je moral imeti vtis, da
je tako zasidranemu
društvu napredek in na-
daljnji razvoj zagotov-
ljen. Marljivim delav-
cem in delavkam v na-
šem ponosnem prosvet-
nem domu zato vsa čast
in hvala, priznanje tudi
odboru, ki je v najtež-

jih časih s toliko predudarnostjo vodil k jasnim ciljem pestro življenje društva. Pri volitvah za novi odbor je bil po presledku enega leta prevzel kot predsednik krmilo našega društva v svoje roke naš neumorni in nesebični kulturni delavec g. Janko Šranc. Želimo tako njemu kakor celotnemu novemu odboru, da bi za mnoge žrtve, ki jih bo treba položiti za prosep naših organizacij, žel polno uspehov in skupno rast našega katoliškega življenja.

Silvestrovo bomo praznovali Jeseničani v Krekovem domu. Ob osmih zvečer se silvestrovanje prične z igrami »Strta srca«, »Serum večne mladosti«, petjem kupletov in drugimi zabavnimi točkami, tako, da nikomur ne bo žal za v smehu preživete ure, v katerih bomo čakali resnosti nastopa novega leta, da nas popelje v neznano deželo bodočnosti.

»Prvo legijo«, znano dramsko delo uprizori »Aljaž« v Krekovem domu 9. januarja ob 8. uri zvečer. Delo zahteva izredne marljivosti in točnega študija s strani najboljših igralcev, ki so sprejeli vloge za to predstavo. Delo zasluži zaradi svoje duhovne globine, da ne gre mimo nas.

Tovarna K. I. D. je na prošnjo strokovnih organizacij, podpisnic zadnje kolektivne pogodbe, to je Zveze združenih delavcev, Jugoslovanske strokovne zveze in Narodne strokovne zveze za božičnico izplačala svojemu delavstvu enkratni prispevek v skupnem iznosu nekaj nad 450.000 din. To je s strani tovarne vsekakor lepa gesta, marljivo delavstvo s svojim vestnim delom pa tudi v resnici zasluži pozornost in naklonjenost podjetja.

Umrli je uradnik KID na Jesenicah Ivan Čep-lak. Sredi dela ga je povabila na plačilo bela smrt in ga iztrgala iz kroga njegove družine sredi božičnih praznikov. Bog mu bodi plačnik za njegova dela, preostatim žalujemo naše so-žalje.

Himen. Poročila sta se g. Terseglav Vaso, uradnik K. I. D., sin znanega našega kulturnega delavca in urednika »Slovenca« g. Franceta Terseglava ter Tončka Savinšek, voditeljica eks-poziture »Slovenca« na Jesenicah. Tončka Savinšek je bila ves čas priznana ena najboljših sodelavk na našem jeseniškem odru in pri našem cerkvenem pevskem zboru. Nebroj vlog je kreira la na našem odru in bila vedno de-

Prekletstvo nedeljskega dela

(Nadaljevanje)

Za zaključek naših razmišljanj pomislimo nekoliko na posledice nedeljskega dela, ki groze našemu kraju. Ne bomo skušali uganiti, s katero šibo bo Bog, ki je neskončno pravičen, v svojem usmiljenju prizanašal zaradi nedolžnih, dokler mera ni polna, udaril po nas. Če pomislimo koliko nenujnega dela se v našem kraju izvrši na nedelje in praznike samo iz dobičkaželjnosti, se moramo zgroziti. Tudi nekoč so bile pri nas slične naprave kot danes, pa so se nedelje vendar bolj posvečevale, kljub temu, da je moralo naše največje podjetje vzdrževati svetovno konkurenco, pred katero jo branijo danes carinske meje. Vzdrževale so se samo one službe, katere so bile neobhodno potrebne pri pečeh. Naj nikogar ne preslepe trenutni uspehi. Tudi tisti, o katerih smo v naših člankih govorili, so imeli trenutne uspehe, pa so zaradi nedeljskega dela mnogi umrli kot siromaki. Ti so šli naprej za majhen opomin. Manjše nesreče zadenejo manj ljudi. Zato jih okolica ne čuti tako občutno. Toda kaj bo tedaj, kadar bi prišlo tako daleč, da se bo tehtnica na strani božjega usmiljenja dvignila, ker jo bo pretehtala druga stran božje pravičnosti. Ni treba, da vnaprej vemo, ravno v kakšni obliki bo to prišlo. Vzrokov je namreč preveč, da bi mogli razmotrivati o vseh. Samo na enega se mimogrede spomnimo, in naj se spomnijo tudi vsi merodajni činitelji.

Z vsako nepraznovano nedeljo ali zapovedanim praznikom ugasne v prizadetih nekaj čuta za Boga in za odgovornost pred njim. Z vsako se svet odmika dalj od vere in pada globlje v brezvernost, ki je nujno vir vsega hudega. Kaj temu sledi, je zgledov po vsem svetu dovolj. Tudi največji kupi nakopičenih dobrin ne bodo mogli nikomur pomagati v zmed, ki bo sledila brezverstvu. Zato naj tudi tisti, ki odločujejo, začno razmišljati, kako bi preuredili delo. Pomislijo naj, da se jim ravno tako kot majhnim in srednjim lahko zgodi, da bodo tudi sami, ko bodo šli mimo nekdanjega imetja nekoč z žalostjo gledali, kako rjaveči stroji zadostujejo za to, kar so proti božji volji proizvedli v Gospodovih dneh.

Ker bomo pa prizadeti pri tej katastrofi vsi, ki živimo v tem okolišju, zato poskušajmo vsi vsak v svojem položaju, osobito pa naj na to mislijo strokovne organizacije, vplivati na to, da se nedeljsko delo meji. Ne bojmo se na cesti z lepo besedo opozoriti voznika, da ne dela prav, če v nedeljo vozi les iz gozda, ne bojmo pa se tudi, da ob vsaki dani nam priliki kličemo tudi onim, v kojih rokah je to, kar daje našemu kraju svoj značaj, da so tudi oni dolžni, da spravijo svoje delovanje v soglasje z zapovedmi božjimi, da nam ne bo treba nekoč, ko bo prepozno, vzdihovati pod udarci šibe božje.

Hodimo za zvezdo sv. Treh kraljev

V sredo božjih skrivnosti, v katerih toplem objemu živimo, je postavila sv. Cerkev praznik sv. Treh kraljev, praznik treh skrivnosti. Postavila ga je, da ne bomo pozabili, kako silno visoko je odlikoval Stvarnik iz nič narejene svoje otroke in nas zaznamoval po božični zvezdi za kristjane, prerrojene v krstni vodi, nam po poganih, ki so prvi slišali Detetov klic, razodel svoje božanstvo in nam s svojim prvim čudežem v Kani Galilejski razkril svojo vsemogočnost.

Prav te odlike božje roke so nas povezale v skupnost, ki se ji pravi katoliška cerkev, skupnost velike družine, nad katero je zasijala luč in se je nad njo razodela slava Gospodova, kakor pravi prerok Izaija. Po temi so poprej tavali narodi, mi pa smo tako srečni, da smemo gledati, tako rekoč v sama sveta nebesa. Še več, k nam se je sklonilo nebo, Odrešenik se je rodil v siromašnih jasliah — skrivnost, ki je ne razumemo in je nikoli razumeli ne bomo: Za verujoče sladka, za neverujoče strašna, bojujočim v bodrilo, trpečim tolažba.

Prerok Izaija je v duhu gledal centralno pojavo Kristusovo in zbiranje vseh narodov okrog Njega z besedami: »Dvigni oči naokrog in poglej: Vsi ti se zbirajo in prihajajo k Tebi; prihajajo od daleč Tvoji sinovi in hčere Tvoje se zgrinjajo od vseh strani.«

V nas je prav tako kot v poganskih Treh kraljih vtisnjen klic po Bogu, klic, ki ga nikdo kljub svoji neveri zadušiti ne more, klic, ki ga je neskončno dobra roka božja, hoteča nas osrečiti, vsadila v naše srce. Zato je praznik svetih Treh kraljev tako dejaven, je znamenje dobljenega iskanja Boga, ki ga tako rekoč izgublamo izpred sebe, iščoč pot povsod drugje, le v Njem ne. — Današnja doba ne vidi, oziroma ne vidi zvezde Gospodove — sv. Cerkve, ki kaže na hrame božje, kjer se venomer obnavlja spomin rojstva Kristusovega, ne vidi lepote duše, ki je usidrana v Bogu. Današnji svet ne govori,

kakor so govorili Modri, ko so povpraševali po novorojenem Kralju: »Videli smo zvezdo in smo prišli molit Ga«, noče nazadnje niti slišati o Njem, ki je bil poslan oznanjat krotkim, zdraviti tiste, ki so potrtega srca, grešnikom sporočati odpuščanje in zaprtim prostost.

Naj bi današnji svet videl potrebo po iskanju Boga, čutil nujnost poznati Njega, ki nas je zase ustvaril! Ne tajimo Njegovega znamenja v nas, ampak se priklonimo po zgledu sv. Treh kraljev Njemu — Bogu!

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da bom že obstoječo znano trgovino z urami od

g. Levičnika Ivana

na Jesenicah od sedaj dalje vodil samostojno. Priporočam se cenjenim odjemalcem se naklonjenost, katero so mi že izkazali, z zagotovilom, da bom nudil dobro blago po nizkih cenah. Ob isti priliki želim srečno novo leto 1938

Milan Levičnik

URAR IN JUVELIR NA JESENICAH

Velika zaloga ur, zlatnine, jedilnega orodja, optike itd. — Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila.

Brez oklevanja iz naroda za narod

Leto je doteklo. Nič ni ostalo sadov celotnega pehanja za cilji in deleži, po katerih smo mrzlično hlepeli v svojem nezadovoljstvu in iskanju ugodja.

Srečni tisti, ki jim ni brezplodno poteklo. Take je pač treba iskati na toriščih, kjer so se križali osebni interesi s splošnimi. Toda kaj koristi zavest, da so ugodne trenutke vpregali v ojnice egoizma, ko so jih pa baš ti odeli v senco in postavili mejo med njimi in zlorabljenim občestvom s tisto naravno nujnostjo, ki je lastna odporu zdravega človeka proti gobavcu. Kljub svoji sitosti so pahnjeni na najnižjo moralno stopnjo. Čeprav se jim družba javno klanja, jih vendar za najtanjšim vlakencem svoje biti sovraži.

Dasiprav pa je človek ogromnih žrtev za občestvene koristi ostal praznih rok, beden in skromen, je vendar po svoji vesti in plemenitosti velikan, stoječ nad moralnim močvirjem s pomilovalnim smehljajem na ustnicah, in kaže na vso ničevost in zlaganost v lavorike odetih človekoljubov. V njegovih očeh ni senc, ni ostudnega dvomja, ampak jasno poštenje in odsev odkrite duše. Ni lep in polikan, kakor je rekel Cankar, in tudi tolst ni, ampak je krojen grčavo in po sreč rodoljuba in je čist kakor krizantema.

Toda isti Cankar bi danes rekel, da smo to krizantemo, to poštenje slovenski narod ljubečega človeka oskrunili in poteptali v medsebojnem sovraštvu, zatajili smo v sebi pravo grčavo slovensko poštenost in jo nadomestili z barbarško moralo. Tej smo se udejnili in pozabili na naše osnove, bitne težnje, na organsko potrebo naroda in postali njegove vrednosti nevredni.

Spoštovanje do narodovih tradicij je do čista splahnelo in vrednotenje njegove verske miselnosti se je vzporejalo z vrednostjo političnih teženj posameznikov in ker so le-te v bistvu nasprotovale katoliški pravičnosti in avtoriteti Cerkve, se je tudi njeno ime vlačilo v politične mlakuže in se skrunilo. To naj bi bil edini pogoj, pod katerim naj bi se politika Slovencev osamosvojila. To naj bi bilo geslo samozancev, ki naj bi opravičili njih sistem v pridobivanju avtoritete med narodom, da bi potem omotičnega in med seboj sprtega hitreje zlorabili pri snovanju nove politične struje.

Vsaj nekaj trenutkov zdravega umskega preudarka bi od teh ljudi pričakovali, čeprav so vseskozi podcenjevali slovensko katoliško zavest, ki je noben umetno krojen politični sistem ne bo nikdar omajal, najmanj pa takšen, ki je po svoji zasnovi njegovemu verskemu težišču bistveno nasproten, pa naj kaže še tako demokracično in zgolj narodno lice. Začeti bi bilo treba drugače, če se z novotarijami, ki niso prav nič potrebne in, kot je pokazalo leto, celo kvarne, hoče doseči zaželjeni uspeh. Noben trezen politik ne bi udaril po tistem, kar je narodu najsvetejše — v tem primeru Cerkev — ampak bi moral, če je hotel narodu koristiti, živeti in čutiti z njim ter mu tako pomagati nositi bremena.

Toda tudi to bi narod nekako spregledal, ker besede so obetale vse dobro, da se ni tako očitno teptal nauk Kristusov in da se mu ni odrekla upravičenost za temelj narodove politične prosperitete. To bi vsak političen zelenec upošteval in z njo računal. Kakor hitro pa bi videl to medsebojno povezanost, bi s sličnimi poskusi niti ne začel in bi svojo dobro voljo, koristiti narodu in svojo veliko ljubezen do njega podredil njegovim katoliški miselnosti ter mu pomagal prebresti težave. Če bi bila njegova ljubezen pristna in njegovo versko prepričanje neomajno, bi tako brez premisleka storil.

In tisti slovenski rodoljub, ki je za narod žrtvoval vse svoje sile in ki ne preklinja, ker je ostal praznih rok, je danes zasramovan in nič vreden, pa kljub temu ne klone. Zadostil mu je narod s svojo zvestobo, s svojo slovensko in katoliško neomajnostjo. To je njegova nagrada, njegov dokaz in obenem zagotovilo, da bi bil narod v trenutku, ko bi sledil političnim težnjam samo v mejah nacionalizma brez katoliškega temelja, obsojen na propast ali pa bi se utopil v morju fašizma. S tem dokazom naj bo enkrat za vselej ovržena zlobna trditev, da je slovenska katoliška mladina na poti k fašizmu, pač pa baš ona lahko trdi, sklicujoč se na svoj strogo katoliški organizacijski temelj, da so njeni nasprotniki fašističnemu in komunističnemu nazoru dokaj blizu. Ta njena ugotovitev je bila tudi povod njeni reorganizaciji.

Toliko v grenak spomin in opomin. Dovolj žalostnih obletnic je že v naši zgodovini, dovolj pretresljajev je vzburiло mladino k uporabi in tudi čas je že, da napravimo slovenski tragediji enkrat za vselej konec.

In kaj z novim letom, ki nam zeva nasproti poln nevarnosti?

Brez oklevanja in bojazni je treba stopiti vanj in z združenimi močmi nadaljevati delo poštenja in rodoljublja. Kogar je skrb za srečo naroda, ne bo iskal načina, kako bi spet ugodil osebnim težnjam, ampak se bo brezpogojno podredil splošnim potrebam ubogega katoliškega slovenskega naroda, da bo tudi zanj enkrat rojeno prvo srečno novo leto.

Naš letopis 1937

Menimo, da bo marsikomu prav, če bežno pogledamo nazaj v strani naših števil in v njene zaželjene in nezaželjene vrste.

1. januar: Bojna fronta jeseniške volilne opozicije je pod mrljim tušem. Tožba proti volitvam je zavrnjena. G. Štampilhar si umiva roke.

Gibanje delavcev pri KID za plačan dopust je brezuspešno. Prazniki so nepotrebni. Tovarni je ta logika sila prijetna in je v svojem ugodju ironično nevtralna. — Stavbinci se gibljejo. ZZZ jih krepko vodi. Apel vladi, naj izdela zakon o minimalnih mezdah. — Albin Gasar brani delavske interese pred marksisti. — Stavbna zadruga »Družina in dom« pripravlja načrt stanovanjsko-socialne zaščite delavstva.

15. januar: Gibanje jeseniške katoliške mladine proti komunističnemu razvratu dobiva ostrejšo obliko. Poziva delavske organizacije za skupen nastop. Komunisti ji zaradi tega očitajo fašizem. — Skupščina duhovnikov opominja JSZ, naj zapusti zgrešeno pot in zmote ter se obenem stavlja v pomoč ZZZ, katera jo k sodelovanju vabi. — Kritika o cerkveni glasbi postaja glasnejša. — »Družina in dom« objavlja vodilno geslo: V slogi je moč, in poziva delavstvo, naj pristopa vanjo.

1. februar: Za »Tovarniškim vestnikom« se je iz težkih krčev porodil »Naš kovinar«. Za blagor ubogih...! — Mezdno gibanje pri KID je večsmerno, pravica pa je samo ena. — Polemika o cerkveni glasbi se nadaljuje. — Trgovski pomočniki za svoje dostojanstvo, Apel banovini, naj uredi poslovni sistem. Diktatura trgovcev se ruši. — Stavbinci so v prosvetnem gibanju.

15. februar: Jeseniška občina se otepa političnih dolgov političnih pristašev nepolitičnih advokatov iz leta 1934/35. — V polemiki o cerkveni glasbi je nastala pika. Učinek je na vidiku. — Občinske seje se drugače sklepajo, kakor pa so bile sklenjene; po neizbežnem paragrafu. — Pogajanja za novo kolektivno pogodbo so na mrtvi točki. »Naš kovinar« hoče brezuspešno upravičiti namen svojega poroda.

1. marec: Preračun mestne občine jeseniške je gotov. Za 283.465.— din je večji od lanskega. Dr. Rekar glasuje načelno proti njemu. Opozicija se zdrži glasovanje v smislu pravičnosti in v razumevanju avtoritete. — Jeseniški starši proti oznamovanju jugoslovenske narodnosti v spričevalih otrok. Zdrav duh slovenske korenine.

15. marec: Kolektivna pogodba pri KID je sklenjena. Ne more skriti političnega madeža v svojih sestavkih. Lep nauk organizacijam.

27. marec: Na Jesenicah se zbirajo dobrovoljci za Španijo. Marksisti so pri roki. — Zapravljeni praz-

ležna najtoplejših priznanj jeseniške gledališke publike. Mlademu katoliškemu paru na novo življenjsko pot naše čestitke in naša želja, da bi ga spremljala sreča in božji blagoslov.

Gosp. Lampič Stanko, učitelj na Jesenicah je poročil gđc. Zvegelj Marijo, učiteljico, jeseniško domačinko. Ženin in nevesta sta oba iz zavedno katoliških družin in g. Lampič sodelavec naših kulturnih društev. Bog ju spremlja na njihovi skupni življenjski poti.

Delo našega občinskega odbora

Sedanji občinski odbor in občinska uprava stvarno in dosledno delata v občinskem gospodarstvu po začrtanem programu, dasi o tem v javnosti ni mnogo govorjenja in razpravljanja. Občanom v informacijo prinašamo iz zadnje občinske seje nekatere zanimivosti, ki se tičejo nas vseh.

Občinska uprava je v tekočem letu delala na regulaciji in izboljšanju naših cest in sicer na Krekovem trgu, v Slomškovi ulici, v Obrtni ulici, Cerkevni in Kosovi ulici. Ta dela so bila nujno potrebna in je občinski odbor za povečanje cestnih del, ki v proračunu niso bila predvidena, vnesel v to svrhu iz drugih postavk znesek 25.000 din. Dlje je na tej seji odobril šolske proračune za Sv. Križ v znesku 3600 din in za jeseniško ljudsko šolo v znesku 47.380 din. Znesek za ljudsko šolo je nekoliko večji to leto zaradi potrebnih popravil pri centralni kurjavi. — Za tujskoprometni proračun je odobril znesek 20.000 din in sicer za okoliš jeseniškega in svetokriškega tujskoprometnega društva, da tako podpre po danih možnostih tujski promet v kraju. Izdatki tega proračuna se krijejo iz dohodkov nočnin, ki jih prejema občina od gostov. — Važno je poročilo županstva, da ima občina v tlakarinskem skladu za javna dela nabran znesek 1.780.541,40 din, kateri znesek se mora porabiti za gradnjo javnih del v občini. S tem zneskom namerava občina na novo urediti cesto kralja Petra, v Plavški rovt zgraditi novo cesto, katera bi v podaljšku vezala s Sv. Križem, kar bi bilo za povzdig tujskega prometa v tej prelepi gorski kotlini daljnosežnega pomena. Tudi železniško skladišče za sedanjo carinarnico bi se naj zgradilo iz dohodkov tlakarinskega sklada. Z ozirom na bodočo zgraditev moderne dr-

zavne ceste, ki naj bi šla skozi Jesenice, je občinski odbor soglasno sprejel tozadevno odločitev, po kateri bo cesta od Markeža do Plavža v bistvu ostala, kakor je. Podere se po zavzetju tega stališča del Tršanove hiše in stara kaplanija, izravna se cesta od župnišča do Čufarja preko mostu do Plavža, od koder se vzpenja enakomerno proti Hrušici, tako da zginjejo sedanji klanci v Kopavniku.

Soglasno je bilo sklenjeno, da se odda izdelava podrobnih načrtov za mestno zavetišče, ki bo stalo okrog 1.000.000 din, g. arhitektu Dragu Korbarju, po čigar idejnem načrtu bo zavetišče zgrajeno. Za izvršitev splošnih in detajlnih načrtov, za izvršitev razpisov in nadzorstva gradnje je bil določen znesek 50.000 din za stavbo samo, za načrt uprave in njene oprejanje: razporeditve pa 10.000 din.

Na tej seji je občinski odbor tudi prevedel občinske uslužbenke, pri čemer je po sklepu personalnega oddeska upošteval tako izobrazbo uslužbenec, kakor tudi službena leta istih. Mislimo, da je to stališče edino pravilno in socialno pravično, čeprav je bil proti temu stališču član personalnega oddeska z liste dr. Stanovnika, ki je zahteval, da se mora pri prevodbi in določevanju plač upoštevati samo šolska izobrazba. Priporočamo, da so z novo prevodbo vsi uslužbeni znatno pridobili. Končno je bilo na občinski seji določenih več podpor raznim občinskim revežem in je bilo določenih 3000 din še posebej za novoletno obdaritev istih.

Zasip

Prosimo gg. zdravnike Bratovske skladnice, da bi se več ne zgodilo, da bi jih ne bilo mogoče dobiti, če jih bolniki kličejo. Zadnjič se je namreč pripetilo, da sta dva zdravnika obisk odklonila, da je moral končno poseči vmes policijski komisariat, da je bolnica dobila zdravnika. Čujemo pa tudi od drugod pritožbe v tem oziru.

Za požar, doto, starostno preskrbo, posmrtninsko zavarovanje, Karitas itd. Vas najkulantneje zavaruje, daje nasvete in pojasnila Vaš 20letni poverjenik

IVAN VIDMAR

Slomškova 6, Jesenice, ter Vam želi srečno novo leto.

niki pri KID se maščujejo. ZZD je zadoščeno. — Uredba o minimalnih mezdah dosežena. Novi upi v realizacijo. — Stavbinci za svojo kolektivno pogodbo. Za tiranije polirjev nad delavci je vodstvo KID slepo.

15. april: Nova vrsta Krekove družine se je porodila. Menda je to pristna aprilka burka. — ZZD zboruje. Stavbinci še vedno v borbi za kolektivno pogodbo. Marksisti širijo letake v znak »solidarnosti«.

1. maj: Klic ZZD po združitvi: Proletarci, združite se! — Jeseniška prosveta čisti svoje vrste pod geslom brezkompromisarstva. JSZ se čudoma čudi in ne more verjeti. — Slovenska katoliška mladina opominja može k strpnosti in zavrača diktaturo. — Občinska opozicija je nestrpna, na sejah znatno vznemirjena. Na sito se obešajo paragrafi. — Tovarna sprejema. Se Dolenjci in Primorci vro na Jesenice. — Trgovski stan narašča.

15. maj: Gorenjska zahteva svojo bolnico. Bolnica bratovske skladnice je v obupnem, prenapolnjenem stanju. — Jeseniški proizvajalci in prodajalci živijo nadzorovani. Nujno zlo zanje. — Jeseničani proti jezikovnemu hlapčevstvu: spoštujemo svoj materni jezik.

1. junij: Organizacija stavbincev se vključuje v ZZD. Nova manifestacija kat. delavstva. — Trgovski nameščenci so dobojevali pravični nedeljski počitek.

15. junij: Poziv vodstvu KID, naj spoštuje nedelje in praznike, toda ona se sklicuje na kolektivno pogodbo. Zopet blagoslov delavske solidarnosti. Bič. — Na obletnici majske deklaracije manifestira jeseniški Sokol svojo vseslovensko misel. — Pera Živkovič se ob obletnici rušenja slovenske prosvete in plenjenja zastav ne upa na Jesenice. Kramerjeva zaščita mu ne zadostuje.

1. julij: Protikomunistična razstava na osnovni šoli vzbuja veliko zanimanje. Obisk je velik, zlasti mladine. — G. Štempihar ugotavlja, da je polnoleten. — Na Jesenice so se doselile pevačice, da nas razvedrijo s srbsko narodno pesmijo in odkrijejo lepoto slovenske v njihovem žargonu.

15. julij: Gibanje za mestno zavetišče je privrelo do načrtov. Pripravljeno se razpis dela. — Vodstvo KID prireja delavstvu izlete z oskrbo jedi in pijače. V prijetnem razpoloženju in sladki omotici se kaže resnična enakopravnost in socialna pravičnost. Udeležba je polnoštevilna.

1. avgust: Stanovanjska kriza na Jesenicah je na najvišjem vrhu. KID naj prevzame iniciativo s pre-

sežki svojih ogromnih dohodkov. Razpis gradnje stanovanjske hiše Pokojninskega zavoda. — Minister dr. Krek odreka g. Mohoriču zasluge za pomoč jeseniški industriji in delavstvu.

15. avgust: Jeseniška JSZ razvija svoj prapor-simbol ter ga v poudarek svojega katoliškega načela da blagosloviti. Sv. maša je jedro praznika. — Draginja življenjskih potrebščin raste. Menda vendar ne zaradi napačnega razumevanja kolektivne pogodbe.

1. september: Našim izseljencem, ki so prišli domov na obisk, prireajo cariniki prisrčen sprejem. Z blokado vlaka skušajo simbolizirati politično razpoloženje. — Gibanje proti tujim reklamnim napisom. G. Štempihar tega noče prav razumeti. — Naval delavstva v tovarno je vedno večji.

15. september: Naši sosedi v zamejstvu so glasni. Naš listič jih pa sam prevpije ne more. — »Kukrle« obešajo na jeseniške strehe. Menda je merodajnim onemoglost prebivalcev kar vseč, ker s tem pri novih hišah nadaljujejo.

1. oktober: Katoliško delavstvo slavi Krekovo delo. Nova Krekova družina pa ga je tudi to pot zamenjala z Masarykom. — KID postavlja v Hrenovici smuško skakalnico. Čudna usluga nesmučarjem. — Nekaj Jeseničanov prestopa v pravoslavje. Novi davki jih kajpak ne plaši.

15. oktober: Jesenice imajo novega organista. Strokovnjak, ki je v polemiki o cerkveni glasbi napravil piko, je imel torej prav. — »Tovarniški vestnik« se pusti čakati, kako naj vrednoti človeka in njegovo delo ter njegove odnose do narave.

1. november: Pri KID gorijo novi plavži. — Delavstvo v tovarni Čaudek & Co. je v mezdnem gibanju. — Na shodu nacionalne omladine na Kor. Beli prerokuje g. Mravljec padeč vlade.

15. november: Jesenice zahtevajo glasbeno matico. — »Naš kovinar« priobčuje reklamo za kino v Krekovem domu. — Železničarji snujejo »poverjenišvo JRZ za jeseniški okoliš. — Plavži kažejo prve muhe. Vodstvo jih kroti le z žrtvami.

1. december: Jesenice slavijo praznik zedinjenja. Sokolu je hud mraz in nenavadna poledica onemogočila udeležbo. — »Delavska pravica« zanika stališče, na katerem sloni. — Akcija KID za lasten konzum. Komentarji so različni in nejasni.

15. december: Nameščenci KID ustanavljajo Aeroklub. Prvaki jeseniške JNS so pri tem kaj prida uporabni. Želja, da bi spet enkrat mogli kvišku, je silna.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

»Dovolj si stara in veš, kako je. Ne bom ti nič rekla, stori kakor hočeš. Da mi ne porečeš kdaj: Saj ste vi hoteli!«

Mati je odšla v kuhinjo. Z ihto je zaprla vrata za seboj. Curek sape je planil skozi odprto okno in vrata, vzdignil na mizi ležeč Drejev list in ga vrget Anici v naročje. Kakor pozdrav — bel golob iz dalje. Anica se ga je rahlo doteknila, pa vnovič zastrmela skozi okno...

Štiri hiše stoje na bregu ob vodi: tri v cui dolgi vrsti; čez cesto ena samecata. V vsaki po tri delavske družine: v pritličju od vsake plati po ena, v podstrešju tretja. Vsaka družina ima kuhinjo takoj s ceste ter po dve sobici. Otrok pa od treh do dvanajst. Skupen vodnjak in skupno smetišče. Za hišami vrt, imenovan krpa, nato gozd in nad vsem hrib.

Večer že sili z gorá na vodo in z enim prstom že meče mrak vsem štirim delavskim hišam. Stari Groga vleče harmoniko. Umil se še ni. Še je v delovni srajci in s črnimi prsti pritiska meh. Krog njega kriče otročaji, dvajset, trideset. Mački večjeje lonce na rep. V hišnih durih posedajo goloroki moški s pipami in cigaretami v širokih ustih. Smejejo se otrokom, nekateri jih karajo. Žene kriče nad otroki ter jih kličejo domov. Zdaj pridvi Medjevka in tuli, pijana, jopico ima čez prsi pretrgano. Vidiš, da nima srajce. Mož pa za njo z debelo palico v pesti. Enkrat jo je že po glavi, da ji po čelu curlja kri. Prišel je domov pijan. (Danes ni delal, bil je ponedeljek in bil še večerajšnji.) Bila je sama

doma, pijana, otroci so se potepali po hosti. Ker spet ni bilo večerje, je zbesnel.

»Medja, le daj jo, daj, babo!« kriče otročaji in vanjo mečejo kamenje. Medjevka tuli, dedec tolče. Nakrat mu je dovolj, palico zavili v vodo, pa odide v gostilno pit. Sejo imajo socialisti, pa se je v sredi tepeža spomnil — in svoje žeje. Žena se zažene proti hiši in sprejme otroke, ki so prihiteli na materin krik in vpitje, vsch šest, s pestmi in brcami. Groga vleče harmoniko kar naprej. Vmes kriči Medjevih šest, drugih dvajset pomaga s posmehovanjem. Ljudje, ki so stali na pragih, se umaknejo v hiše ali sedejo na prag. Cirkusa je konec za nocoj. Jutri prične znova, če že ne ponoči. Včasih pride Medja pozno domov, včasih šele zjutraj. Enkrat je pijan on, drugič ona, največkrat oba. Za tretjo spremembo so pa včasih le otroci siti. In da je še bolj pestro med delavci: eni garajo, drugi pijejo; oboji za žive in mrtve. Eni hranijo, drugi zapravljajo. Kolnejo pa vsi vprek, od mladih in najmlajših do najstarejših. Ko ni mož doma, vlačijo žene in otroci drva iz hoste, da je naselbina čez dan, posebno popoldne, kakor izumrla. V cerkev hodijo vsi, razen enega. Vsako nedeljo, ko ni mogoče pozabiti delavskega gorja v pijači, molijo, in ko molitev takoj ne pomaga, pijejo in kolnejo. Če pa zbolí eden izmed njih, mu nosijo vsi najboljše, kar imajo in z zadnjimi dinarji mu kupijo zdravil, če nima sam. Otroci rasejo ko lilije v polju in ptički v gozdu, pa se le marsikateri povzpne nad delavca. Še je vere in upanja in ljubezni v njih, v otrocih in starših, četudi je zunaj njih ne vidiš. In tako pridejo trenutki, ko svetijo njihove duše iz natlačenih izb, skozi okna v noč, da se Bog Oče nad njimi raduje in čeznje drži prizanesljivo roko. In jih vse z napakami in čednostmi ljubi, ker so kljub vsemu vsi njegovi. (Dalje prihodnjič.)

Srečno novo leto vam želijo:

Blagoslovljeno novo leto 1958
Vam želi in se prav lepo pri-
poroča stavbno podjetje

Belcijan Boštjan
Komenda

Srečno in veselo novo leto želi vsem
cenjenim odjemalcem in se še nade-
lje priporoča

Anton Mohorič
trgovina s čevlji ročnega izdelka
Delaonica Ljubno. Trgovini: Jesenice,
Gospodetska 1. Ljubljana, Gospod. 15

Trgovina in krojaštvo

Gogala Ivan
Jesenice, Gospodetska 17

Matko Vovk
krojaštvo, Jesenice, Obrtniška 7

želi srečno novo leto in
se še nadalje priporoča

Srečno novo leto
želi vsem cenjenim
odjemalcem in se še
nadalje priporoča

**Josip
Pogačnik**
čevljarstvo
Ljubno-Jesenice

Klabus Avgust
železnina
športne potrebščine
Jesenice

Vsak zaveden Slovenec zavaruje
sebe, svojce in svoje imetje edi-
nole pri naši domači

**VZAJEMNI
ZAVAROVALNICI
V LJUBLJANI**

požar, vlom, steklo,
zvonove, jamstva, ne-
zgode, kasko, življenje

in v

„KARITAS“ ODDELKU
posmrtnino, doto in
starostno preskrbo

CENTRALA v Ljubljani, Miklošičeva
cesta št. 19 — lastna palača
Telefon št. 25-21 in 25-22

PODRUŽNICE: Celje, palača Ljud-
ske posojilnice — Maribor, Loška
ul. 10 in Orožnova ul. 8 — Beograd,
Pašićeva ul. 10 — Sarajevo, Zvonimi-
rova obala 9 — Split, Ulica XI. puka 22
— Zagreb, Ulica kraljice Marije 36

Justi Pučko
Jesenice, Kralja Petra c.

Zastopstvo PHILIPS radio
kolesa in ostali deli

„Boštjanov hotel“
pri sv. Križu nad Jesenicami

Vam želi srečno in veselo Novo
leto in se za nadaljnji obisk
priporoča

Srečno in zdravo
Novo leto Vam želi

**Madricij
Smolej**

Gospodetska c. 20

Za elektriko
Vam nudi vse najugodnejše
Jože Markež
Jesenice
Telefon št. 605

Trgovina
„Krekov dom“
Božični mir in zado-
voljstvo srcu vsem
našim odjemalcem!

Ivan Bernik
Jesenice
Gospodetska c.

Imam vedno sveže
goveje meso, teletino,
svinjsko meso, kloba-
se, salame in šunko,
suho meso in slanino
po najnižjih dnevnih cenah.
Priporočam se za obilen obisk.

Krekovo prosvetno društvo na Jesenicah

želi vsej svoji katoliški družini blagoslovljeno novo leto.
Enako želijo vsi odseki svojim članom in prijateljem!

Jurij Rabič

mesarija Dežman

Jesenice, Prešernova cesta

želi vsem cenjenim
odjemalcem srečno
Novo leto

Blagoslovljeno, sreče
in zdravja polno Novo
leto Vam želi trgovec

Radoslav Dolinar

J e s e n i c e

*Gorjanc
Ignacij*

Jesenice, Cerkevna 1

»Parna pekarna«

ima najokusnejši kruh

I. del. konsumno društvo na Jesenicah

s svojimi podružnicami na Savi,
Bledu, Dobravi in na Javorniku

nudi svojim članom pri nakupu največje ugodno-
sti in največji procentualni popust vsako leto

J. Brečko

obrtnarstvo

Jesenice, Slomškova 1

se še nadalje priporoča
svojim c. odjemalcem

Mesarija in prekajevalnica

Anton Hočepar

na Jesenicah, Obrtniška in Kralja Petra c.

se še nadalje pripopocha svojim cenj. odjemalcem.

Obilo sreče v Novem letu želi

Valentin Markež

trgovina in gostilna

Jesenice, Cankarjeva cesta

Vsem cenjenim odjemalcem želi
srečno in veselo Novo leto

Regovc Jerca

trgovina z mešanim blagom

Modno krojaštvo *Kavčič Zdravko*
Jesenice, Slomškova 3

se še nadalje priporoča za vsa v
krojaško stroko spadajoča dela.

Parna pekarna

Poženel Stanko

Jesenice, Gosposvetska c.

priporoča pri-
sten turist kruh
in dobre kekse

Zadružna tiskarna

registr. zadruga z omejeno zavezo

Ljubljana, Tyrševa 17

želi srečno novo leto 1938 ter se priporoča jeseniškim

in vsem gorenjskim tiskarnam za naročila vsakovrstnih ti-

skovin, ki jih izvršuje lépo, hitro in po najnižjih cenah